

TORONTÁI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	240 K
Félévre	120 K
Negyedévre	60 K
Egy óra	20 K

Egyes szám ára 80 fillér.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
Obiljtyeva (Zápolya)-u. 1. Telefonszám 21.

MEGJELENIK MINDENNAP, VASAR-
ES ÜNNEPNAPOK KIVÉTELEVEL.

Veliki Beckerek, 1920.

XLIX. évfolyam, 117. szám.

Péntek, május 28.

Valahányszor Asquith

beszédet mond, vagy akármilyen más nyilvános szerepléséről szó esik, ez mindig újabb meg újabb tiltakozás az az erőszak békéje ellen és újabb biztatás a békeszerződés revíziójára. Asquith pedig ma még mindig nagy tekintély Angliában. Lloyd-George ugyan megkísérelte, hogy megmentse a liberális párt egységét és Asquithot ezáltal szárazra tegye, de ez nem sikerült. Asquith tovább harcol és paisleyi választási beszéde után most Londonban mondott újabb beszédet és kifejtette, hogy az egyetlen gyógyító eszköz Európa részére a békeszerződés revíziója, vagy rendelkezéseinek gyakorlatias megváltoztatása, továbbá a termelőmunka teljes kifejtése, valamint a leszerelés. Az entente körökből kiszivárgó hírek még mindig azt mutatják, hogy az irányító körök felfogása még nem változott meg ily irányban. A San-Remo-i konferencián elhatározták, hogy Németországnak szabad beleszólást engednek a kártalanítás kérdésében. Most legutóbb Hytheben azonban teljesen feladták ezt az elvet és az entente-köröknek az a szándékuk, hogy a spaa-i tanácskozásokat úgy rendezik be, hogy Németországot csak a kész ítélet átvételére hívják meg, úgy hogy megint csak nem adják meg a lehetőségét az igazi megértésnek. Vagyis ez nem lesz más, mint a versaillesi és saint-germaini taktika megismétlése: folytatása a békében is a háborus rendszernek. Ez megint hatalmas csapás lesz a józan ész politikája és Európa ujászületésének lehetősége ellen. Az a szerződés is, amely Németországot százhusz milliárd márka fizetésére kényszeríti aranyban, olyan terheket ró Németországra, amelyek elviselhetetlenek.

Annak a kívánságnak is nagy jelentősége van, hogy Asquith a legfelső tanácsot megakarja szüntetni és helyébe a népszövetséget akarja állítani. Ezzel megdölné az a hatalom, amely egész Európát eddig igájában tartotta és egy olyan szervezet lépne helyette működésbe, ahol a legyőzöttek is szóhoz jutnának, érvényesíthetnék érveiket és nemesak idegenek parancsának vak eszközei volnának.

Maga az a körülmény, hogy Asquith, aki pedig tapasztalt politikus, mindig és mindig a béke revízióját sürgeti, azt bizonyítja, hogy Angliában ez a felfogás népszerű és hogy talán mégis csak szóhoz jut Németország, mielőtt főkéletesen tönkreteszik gazdaságilag és pénzügyileg.

A kormány bemutatkozása.

Beograd. A parlament tegnapi ülésén dr. Vesznić miniszterelnök felolvasta a kormány deklarációját, amelyben kifejtette kormánya programját. Az új kormány az országot a választások elé kívánja vezetni. A nép dönteni fog az ország alkotmánya felől. A deklarációt nagy tetszéssel fogadták. A parlament legközelebbi üléset május hó 27-ikén délután 4 órakor tartják meg.

Beograd. (J. S. L.) Dr. Ribar, a parlament elnöke a 91-ik rendes ülést délután fél 5-kor nyitotta meg. A rendes formások után dr. Vesznić miniszterelnök a következő deklarációt olvasta föl:

„Tisztelt ideiglenes nemzetgyűlés! A kormány, amely bírja a korona bizalmát, ezennel tisztelettel bemutatkozik önök előtt. E pillanatban önök és az ország elé lépünk egy pontosan kidolgozott és körülírt programmal, amelyet minél rövidebb idő alatt keresztül kell vinnünk, mert ezt követeli országunk érdeke. Első és legfontosabb célunk a S. H. S. királyság számára létrehozni az alkotmányt és ezzel megteremteni országunk jogi alapját, ami kulcsa lesz úgy az egész ország, mint az egyes állampolgárok boldogulásának. Ennél a feladatnál minden egyes állampolgárnak megadatik az alkalom, hogy széles demokratikus alapon szabadon nyilváníthassák ki véleményüket hazánk jövő fundamentumának kiépítésében. Ezáltal teljesítjük óhajaikat és kárpótoljuk szenvedéseiket, amiket oly nagylelkűen hoztak ebben a rettenetes háboruban szövetségeseinkkel egyetemben.

Mert szövetségeseink ugyanezért a szabadságért küzdöttek, annak az ünneplés fogadalomnak a valóra válásáért, amelyet 1918 december elsején tettünk a koronával egyetértésben. Ezek szerint a kormány azonnal és minden halogatás nélkül azon lesz, hogy véglegesen elkészítse az alkotmánytervezetet, amelyet azonnal bemutat az alkotmányozó országgyűlésnek, mielőtt az összeül. A képviselőház előtt fekszik már a választásokról szóló törvény, valamint a Németországgal, Ausztriával és Bulgáriával kötött békeszerződés ratifikálása. A legrövidebb időn belül a parlament elé terjesztjük az ideiglenesen szükséges államháztartási javaslatokat, amelyek sürgősen elintézendők addig is, míg a parlament megállapítja a rendes költségvetést. Mivel országunk népeinek meg kell adni a lehetőséget a minél intenzívebb gazdálkodásra, a kormány kötelességének

fogja tekinteni, hogy a rendet és a békét az országban fentartsa és e célból egy törvényjavaslatot fog beterjeszteni. Én és minisztertársaim reméljük, hogy a parlament támogatni fog bennünket munkánkban, mert meg vagyunk győződve, hogy az ország többségét képviseljük ma. A mai kormány a külügyben mindig a szerb hagyományok nyomán fog járni. A jövőben is azok leszünk, mint a múltban voltunk: Hü szövetségesei és igazi barátai szomszédainknak — századokon át vérrel szerzett jogainkat meg fogjuk védeni — éppen nemzetközi kötelezettségeink tudatában. Ezen alapokon gondolunk mi kitarítani és működni és elvárjuk, hogy ezen programunkat a parlament is támogatni fogja.

ASQUITH A BÉKESZERZŐDÉS REVÍZIÓJÁT SÜRGETI.

Berlin. A „Matin“-nak jelentik Londonból: Asquith egy Londonban közelmúlt napokban tartott gyűlésén nagy beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy a mai európai felfordulásnak egyetlen gyógyító eszköze a békeszerződés revíziója vagy rendelkezéseinek gyakorlatias megváltoztatása, valamint a népek szövetségének gyors és eredményes közreműködése. A világnak okvetlenül szüksége van arra, hogy a termelő munka Európában meginduljon. Ez pedig csak az általános béke révén valósulhat meg, amit viszont csak a teljes leszerelés és olyan rendszabályok azonnali létesítése biztosíthat, amely a legyőzöttek vállaira rakott óriási terheket alkalmas módon elviselhetővé teszi. Egy másik szükségesség ennek az eredménynek az elérésére, hogy a világ megszabadítsa magát a legfelsőbb tanácstól és azt a Népek Szövetségével helyettesítse, melynek azonban ki kell bővülnie az egykori ellenséges államokkal és a semleges államokkal.

ANGOL VASUTÉPÍTŐ TÁRSASÁG JUGOSZLÁVIÁBAN.

Zagreb. Egy angol társaság tárgyalásokat folytat, hogy kiépít-e Jugoszlávia vasuti vonalait. Az első kiépítendő vonal lenne Beograd—Szerajevo Split. Ily módon létrejönne a direkt összeköttetés az Adriával. A társaság feltételei oly kedvezőek, hogy ajánlatuk a legrövidebb időn belül elfogadható lesz.

A GÖRÖG KÖVET VESZNICS MINISZTERELNÖKNÉL.

Beograd. Vesznic miniszterelnök fogadta Diamantopoulos beogradi görög megbizottat, aki a kormányelnök előtt tolmácsolta Politisz görög külügyminiszter távirati üdvözlését abból az alkalomból, hogy Vesznicnek sikerült kormányt alakítani, kifejezte továbbá abbéli kívánságát, hogy a két ország közötti barátságos viszonyt mindkét fél erősítse. Vesznic válaszában kijelentette, hogy Görögország irányában a jövőben is csak jóindulatot táplál.

AZ „AVANTI“ AZ UJ NITTI- KORMÁNYRÓL.

Róma. Az „Avanti“ bírálja az új kormányt, mely az olasz népnek nem tud semmiféle könnyítést nyújtani gazdasági és pénzügyi téren. A lap ezt a kormányt tehetetlennek tartja a munkáskérdés megoldására is és ezért kívánja a mielőbbi képviselőválasztást.

SPANYOLORSZÁG ÉLELMÉZESI BAJAI.

Barcelona. A bebörtönzött munkások éhségstrájkba léptek. Madridban az asszonyok és gyerekek az utcákon zajos tüntetéseket rendeztek és kenyeret követeltek. A hatóságok közbelépésükkel megakadályozták az üzletek kifosztását és azzal nyugtatták meg a zavargókat, hogy a főváros élelmézését egy-két napon belül újra rendezik.

ZAVARGÁSOK HAMBURGBAN.

Lyon. Hamburgban újabb zavargások voltak. Egy nagyobb emberesoport, amely főleg munkásokból és ifjúság-

ból állott, a városháza elé vonult és tüntetett a tanács ellen. A kivonult katonaság géppuskából a tömeg közé lőtt, aminek sok halott és sebesült lett az áldozata.

RÖVID HIREK.

London. Az angol partimunkások elhatározták, hogy a Lengyelországba szállítandó hadianyagot nem rakják be a hajókba.

Páris. A népszövetség végrehajtó tanácsa kinevezte Ador Gusztávot a brüsszeli nemzetközi pénzügyi konferencia elnökévé.

Prága. Jugoszlávia és Csehszlovákia között megindult a közvetlen tehervonatforgalom.

Zagreb. A nagy papírhiány miatt az összes zagrebi lapok az eddigénél is szűkebb terjedelemben jelennek meg.

Brünn. Biszkupicza helységben leplezték az első Massaryk emlékszobrot.

Prága. A szociáldemokrata „Pravo Lidu“ írja, hogy az új cseh kormány csak ideiglenes és hogy egy két hónapon belül keresztül fogják vinni annak rekonstrukcióját.

Milano. A „Corriere della Sera“ jelentést hoz egy trieszti-gyógyáruraktár leégéséről. A kár 4 millió lira.

Róma. A „Popolo Romano“ közli, hogy a vasutas sztrájk kiterjedt az összes mellékvonalakra, még Karinthia felé is.

A külföldi csekkforgalom. Beogradi tudósítónk jelenti, hogy a kormány a legutóbbi minisztertanácson rendezte a külföldi csekkforgalom kérdését és az ekörüli munkák elvégzésével a Narodna Bankot bizta meg.

Lord Fisher emlékiratai

Anglia volt első admirális, Sir Fisher most adta ki emlékiratait, amelyek Angliában rendkívüli feltűnést keltettek. Sok érdekes adat és feljegyzés van az emlékiratokban a háboru felidézésének és a háboruért való felelősségnek sokat vitatott kérdéséről. Fisher okmányokat közöl, amelyek világosan bizonyítják, hogy Anglia már régen elhatározta volt, hogy Németországot megtámadja a tengeren. Nézzünk egy pár részletet a könyvből:

Egy 1908 március 14-ikéről kelt Edvárd királyhoz intézett leveléből:

„A Németország ellen indítandó tengeri háboruhoz szükségünk van Oroszország segítségére és az Aland szigeteket meg kell erősítenünk.

Németország a zsebében tartja Svédországot és egy Anglia és Oroszország elleni háboru esetén ez a két állam felosztja maguk között Dániát. Ha offenzívánk nem lesz gyors és erőteljes, Németország a Keleti-tengert époly gyorsan és époly teljesen elzárja, mint Törökország a Dardanellák birtoka révén a Fekete-tengert.

Oroszország és Törökország az a két hatalom, akik Németország ellen részünkre igazán értékkel bírnak, már pedig az bizonyos, hogy Németországgal meg kell mérkőznünk, már csak azért is, mert az másképp nem tud kereskedelmével terjeszkedni.“

Lord Fisher megjegyzi ehez a levélhez: „Ezt a levelet Edvárd királynak, egy hosszabb titkos beszélgetés után írtam, amit Öfelségével folytattam. Ebben a beszélgetésben azt vitattam, hogy a német flottát Kielben à la Nelson meg kellene lepünk és nagyon sajnáltam,

hogy nincs egy Pittünk vagy egy Bismarkunk, aki erre kiadná a parancsot. Nem szabad elfelejtenünk, hogy e pillanatban egy esemő tengeralattjárónk volt, míg Németországnak csak három ily hajója volt, azonkívül hét dreadnoughtunk volt hiererakészen, míg Németországnak egy se. Mikor ezt az ajánlatot elvetették, nem maradt más hátra — mert a Németországgal való háborura számítanunk kellett — mint minden tengeri haderőnk az északi vizekre, mint legvalószínűbb hadszínterre összpontosítani. Ezt oly észrevétel nélkül sikerült jó ideig végeznünk, hogy csak Mahan admirálisnak egy a „Scientific American“-ban megjelent egy cikke révén pattant ki, aki is ebben a cikkében megállapította hogy az angol ágyuk 88%-a Németország ellen van beállítva.“ (4. o.)

Lord Esher közlése Lord Fishernek:

„1906 januárjában Edvárd király Mr. Beithez küldött, akit kevéssel ezelőtt Potsdamban fogadott a német császár. A császár azt mondta Beitnek, hogy Anglia akarja a háborut, nem a király akarja, sőt talán a kormány se akarja, hanem befolyásos férfiak, mint Sir John Fisher. Fishernek az a véleménye hogy miután az angol flotta teljesen rendben van, a német flotta ellenben nem kész, Angliának most végezni kellene ennek az ugyis okvetlenül bekövetkezendő háborunak rémével. Beit azt felelte erre, hogy ő Fisherrel legutóbb Karlsbadban találkozott, ott hosszasan tárgyalt vele, de ezekből a beszélgetésekből egyáltalán nem szerzett olyan benyomást, mint amilyenek a német császár Öfelségének impressziói. A császár erre így felelet: „Én nem teszek semmiféle szemrehányást — értsük meg egymást — ő (t. i. Fisher) egyszerűen elérkezettnek látja az időt a támadásra. Nagyon értem az ő okoskodását; csak hogy mi is előkészültünk ám és ha háborura kerül a sor, annak kimenetele főleg a tiszta lelkiismerettől függ,

HIREK.

A tisztviselő-kérdés rendezése. Beogradi lapokban olvassuk, hogy a tisztviselő-kérdés tárgyalásával foglalkozó bizottság munkálataival rövidesen elkészül. A tervezet szerint a tisztviselők 11 fizetési osztályba soroztatnak és fizetésük 24000 dinárral végződik. A fizetésen kívül lakbért is kap a tisztviselő, amely lakbér a legalsó osztályban kitesz 960 dinárt, a legfelső osztályban pedig 4800 dinárt. Ezenkívül családi pótlékot élvez a családosi tisztviselő és a kivételes drágaságra való tekintettel, amíg az tart, drágasági pótlékot, amely időről-időre lesz megállapítva a drágaság mérvéhez képest. A tervezet bevezeti az automatikus előléptetést is.

Elhunyt szerb író. Beogradból vesszük a hírt, hogy Dacic Zsivojin neves író, aki írói munkásságával első helyet küzdött ki magának a szerb irodalomban, ott tegnap meghalt.

Kiviteli lehetőség. A kereskedelemügyi miniszter megengedte a bor, pálinka, déligyümölcs és sajt kivitelét azon feltétellel, hogy a fizetések osztrák és magyar koronával nem esz-közölhetők.

Öngyilkosság. Hétfőn délután két öngyilkossági esetet is jelentettek be a rendőrségen. Somszky Paula laboránsány délután 4 órakor ugrott be a Bégába a vasúti összekötő hid táján. Erdős Teréz cselédeány pedig az Olajgyár körül este 8 órakor. Az öngyilkosságuk oka állítólag reménytelen szerelem. Mindkét hullát ma fogták ki a Bégából.

Elfogott rablóbanda. Beogradból jelentik, hogy a pozsareváci és timoki kerületben az utóbbi időben nagy rablások és utonállások történtek. A belügyminiszter erélyes intézkedéseket tett a rablók megfékezésére. A hatóságnak eddig sikerült 8 rablót elfogni. 20 megadta magát, egyet pedig menekülése közben lelőttek.

Orvosi hír. Dr. Efreimidis E. az összes vérébajok és bőrbetegségek specialistája a legújabb módszer szerint gyógyít akut és idült gonorrhéat, szifiliszt. Rendel d. u 1—3 óráig a Gimnázijzska (Gimnázium) utcai Daun-féle házban, a Klubkávéházzal szemben.

már pedig az nekem megvan. Fisher kétségtelenül partraszállíthat Schleswig-Holsteinban 100.000 embert, ez nem okoz nehézséget: hisz az angol flotta éppen erre a célra már átvizsgálta a dán partvidéket. De Fisher elfelejti, hogy azzal a 100.000 emberrel, miután partraszálltak foglalkozni is fogok.“ (33. o.)

„Amikor 1911 őszén Mr. Winston Churchill lett az admirális első lordja, Fisher lord már viszályt volt erről a helyről, a melyen 1904 szeptemberétől 1910 szeptemberéig működött.“

„Ezekben az időkben a tengerészetnél nagy reformokat léptettek életbe. Mr. Winston Churchill személye ezekkel a reformokkal a legszorosabb összefüggésben állott. Ezért Lord Fisher a hivatal átadásánál készséggel megígérte Churchillnek, hogy ezeknek a nagy feladatoknak megvalósításához örömmel nyújt neki segítséget. Ezekkel a tervekkel, mint a tengerészet első lordja, Fisher 6 éven át foglalkozott már, főleg pedig egy német háboruhoz szükséges előkészületekkel, amely háborunak kitörését ugyanó egy emlékiratban már 1905-ben, később pedig Sir M. Hankeyvel, a hadügyi bizottság titkárával szemben személyesen 1914 augusztusára előre bemondotta.“

Lord Fishernek 1907. november 28-án lord Esherhez intézett egy leveléből:

„Legyen szíves és keressen fel ma (szombaton) pontban 11³⁰ órakor az admirálisban levő hivatalomban, hogy közölhessem önnek azokat az intézkedéseket, amelyeket a német kereskedelmi flotta bekerítésére érvénybeléptünk, valamint más háborus előkészületeket.“ (182. o.)

Lord Fisher 1909 március 21-iki lord Esherhez intézett leveléből:

„Négy esztendei szakadatlan igyekezet most

Rendőri hírek. A rendőri sajtóiroda közli velünk:

Frank Lajos becskerei ruhaáruházában f. hó 18-án délelőtt két vándorló cigány járt feleségeikkel és itt 4 gyermeköltönyt és két vég szövetet loptak. Az üzletben akkoriban sok vevő volt és a tolvajtársaság oly ügyesen tüntette el az említett holmikat, hogy az üzlet tulajdonosa csak akkor vette észre a hiányt, amikor azok már eltávoztak. A cég azonnal feljelentést tett a rendőrségen, a detektívek rögtön működésbe léptek és hamarosan elfogták a két cigányasszonyt, akik a főutcán járkáltak a helipiacon. Az asszonyok elmondták, hogy a két cigány kocsin Écska felé ment, amire két detektív keképáron utánuk sietett. Écska alatt sikerült is utólniük a kocsit, amelyen megtalálták a lopott ruhákat és szövetet, amit a feljelentőnek visszaadtak, a 2 cigányt és cigányasszonyt pedig kihallgatás után átkísérték az ügyészségre.

Ereczégán Tósa becskerei kereskedő f. hó 15-én feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, hogy azok ellopták 83 db kacsáját. A rendőrség a feljelentésre azonnal megindította a nyomozást és 20-án letartóztatta Jovan Jovanovic cigányt, aki a gyepesternél mint szolga állott alkalmazásban. A letartóztatott rövidesen beismerte, hogy ő követte el a lopást, a 83 kacsát zsákba tette és hatán cipelte haza. Mire hazaért látta, hogy a kacsák a zsákban megfulladtak, amire azokat a Bégába dobta. Kihallgatásakor beismerte, hogy ezenkívül még négy lopást követett el, majd párnapi vallás után még 15 rendbeli lopást ismert be, amit itt Beeskereken követett el. Legtöbbnyire házak udvarába járt lopni csirkéket, feherneműt és egyéb használható apróságokat, egypárszor azonban bőrt és fát is elvitt magával a máséból. A lopott holmit rendszeren pénzre tette, amit azonban elpocsékol, úgy hogy nincs már belőle semmije. A rendőrség a veszedelmes tolvajt átadta az ügyészségnek.

Orvosi hír. Dr. Dumicé Lyubomir Ruszandafürdő vezető-orvosa furdőorvosi praxisát újból megkezdte. IV. sz. hotel 14 sz. szoba.

Hangverseny. A Club-kávéházban ma Rácz Péter híres cigányzenekara hangversenyez. Kellemes kerthelyiség, családok szórakozóhelye. Kitűnő italok, izletes konyha.

Tőzsdejelentés Beograd, május 26. (Dinárban)

Valuták:

Frank 225.
Dóllar 28.25.
Lei 62.
Marka 74.
Bolgár leva 44.
Cseh korona 63.5.
Osztrák korona 15.25.

Devizák:

London 120.75.
Páris 221.75.
Newyork 30.50.
Berlín 75.
Prága 61.75.
Wien 15.
Genf 530.50.
Milano 162.

Zagreb, május 26. (Koronában).

Valuták:

Márka 296.50.
Font 480.
Frank 855.
Svájci frank 2050.
Dóllár 104.
Napoleond'or 296.50.
Lira 650.
Osztrák korona 60.
Romanov rubel 176.50.
Lei 245.

Devizák:

Berlín 296.50.
London 480.
Páris 855.
Prága 240.

Nyílttér.

SPITZER RÓZSIKA
GEDULDIG JAKAB

JEGYESEK.

Torontálvásárhely, 1920 május hó.
(Minden külön értesítés helyett.)

a hazai vizeken két olyan tökéletes flottát temetett, amelyek mindegyike hasonlíthatatlanul felette áll az egész háborúra használható német flottánál." (189. o.)

Lord Fisher 1911 június 26-iki lord Esherhez intézett leveléből:

"Mr. Champ Clark lesz valószínűleg Taft utóda az elnöki székben. De én minden pénzzel azért mégis Woodrond Wilsonra fogadnék, aki Bismark és Moltke egy személyben." (202. o.)

Lord Fisher 1911 szeptember 20-iki lord Esherhez intézett leveléből:

"Azt hiszem, ha egy Pitt vagy egy Palmerston irányította volna sorsunkat, akkor most háborunk lenne. Nemsokára már nem is Franciaország, hanem Anglia lesz piros posztó Németország szemében. És mivel soha nem voltunk még oly erősek mint éppen ma, azért mondanák Pitt és társai: most van itt az ideje, hogy rajtuk üssünk. Egyénileg én azért bízom a békében. Különös módon, de biztos forrásból értesültem róla, hogy a németek nagy rettegésben élnek az angol flottától és tudják, hogy a háboru kitörését követő első 48 órában 942 német kereskedelmi hajó birtokunkba kerülne. Afelől nincsenek tisztában hogy hol és hogyan tennék partra azt a 100.000 embert, aki szállítóhajókon erre a célra készen áll. Én tudok egy kitűnő helyet, amely csak 90 angol mérföldnyire van Berlintonál." (203. o.)

Lord Fishernek 1911 december 24-iki lord Esherhez intézett leveléből:

"Egyedüli célom az volt, hogy biztosítsam Jellicoe számára, hogy 1913 december 19-ikén a hazai flotta parancsnoka legyen, hogy ezáltal ezt a dátumot követő két esztendő múlva önmagától a flotta főparancsnoka legyen. Minden legkisebb változás Jellicoe nevéhez fűződött és ezt senkise vette észre." (208. o.)

Az államtanács egyik tagjához írt levélből 1916 december 27-ikén:

"A háboru, kedves barátom, olyan szellemet követel, ami merőben különbözik az államférfi, vagy politikus gondolkozásától. A háboru lényege erőszak. Mérséklés a háboruban ostobaság. Ebben a háboruban nem tettünk eddig mást, mint utánoztuk a németeket. Se nem voltunk Napoleonszerűek a bátorságban, sem Cromwell-szerűek az alaposágban, sem Nelson-szerűek a kivitelben. Mindig, mindig, mindenütt lekéstünk." (38. o.)

Lord Fisher 1912 április 25-iki lord Esherhez intézett leveléből:

"Ha itt lesz a háboru, akkor a hatalom lesz joggá és az admirális tudni fogja, mi a kötelessége. Az azonban mégis nagy hátrány, hogy nem ismertethetjük meg előzőleg a világgal, hogy mit értünk háboru alatt." (211. o.)

A német hadsereg szervezettségéről 1918 novemberében a következőket írja lord Fisher:

"Plumer tábornok maga mondta nekem, hogy alkalma volt személyesen meggyőződnie a fegyverszünet alatt a német hadsereg tökéletes teljesítőképességéről." (32. o.)

Tirpitz német vezéradmirális visszalépésének hírére lord Fisher az alábbi levelet írta, amely akkoriban megjelent egy angol lapban, de a többi lapok nem vették át és most az emlékiratokban újból közre van adva:

"Kedves öreg Tirpitz! Mind a kettőnknek közös a sorsa. Pedig milyen hosszú ideig kolégák voltunk, öreg barátom! Tudom, hogy azt mondta akkoriban, hogy sohasem fogja nekem elfelejteni, hogy a „Blücher“ egész hatalmával semmivé lett. Ne vedd a szivedre a dolgot vén bolond! Mégis csak ön az egyetlen német tengerész, aki ért a háboruhoz. Nem hibáztatom

A Magántisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak Szakszervezetének Helyi-csoportja mély megilletődéssel tudatja, hogy szeretett tagja

Straus Pál

folyó hó 24-én délután rövid, de nehéz szenvedés után elhunyt.

Veliki Beeskerek, 1920. évi május hó 25.

Emlékét kegyelettel őrizzük!

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy rajongásig szeretett fiunk éstestvérünk

LÖBL ANDOR

VASUTI ELLENŐR

életének legszebb korában, 31-ik évében jobblétre szenderült. Drága halottunkat május hó 19-én a temesvári izr. temető sírkertjében helyeztük örök nyugalomra.

ÁLDÁS ÉS BÉKE DRÁGA PORAIRA!

Löbl Jakab és családja.

Szövetvásár!

Raktáromon, közvetlenül Angliából és Franciaországból importált, dus választéku szöveteimet a legolcsóbb áruktól a legfinomabbakig ajánlom a t. kereskedőknek és szabóknak. 981 . . .

Farkas Mór Novisad.

amiatt a buvárhajó-ügy miatt sem. Én ugyan-ugy tettem volna; csak a mi tökfőkönk itt Angliában nem akarták elhinni, amikor mondtam nekik. Egyelőre isten önnel. Amig fagy lesz a pokolban az öné — Fisher." (31. o.)

"Egy barátom tegnap (ez 1917-ben íródott) azt kérdezte tőlem, hogy állunk a német tengeraltjárók által elpusztított hajótér pótlásával és hozzátette, hogy eddig bizony nem lát semmiféle eredményes lépést ez irányban, pedig hát a szomorú valóság az, hogy egészen közel állunk vagy egészen a kicéhezetéshez, vagy egy gyalázatos békéhez." (86. o.)

"A tengeraltt akna politikája nagy előny volt a mi számunkra, csakhogy nagy uraink ezt nem akarták megérteni. Már a háboru elején megmondtam nekik: „Szörjatók tele aknákkal az Északi tengert oly nagy mértékben, hogy egyszerűen lehetetlen legyen benne minden flottavállalkozás.“ Akkor aztán az angol flottával a Keleti-tengerre kellett volna menni. Ez a tengerész-taktika a semlegeseket egyszerűen kiszolgáltatta volna. Ha semleges hajó a levegőbe röpült volna, megesküdtek volna rá, hogy német akna volt. — mert ők kezdték az aknarakást. És különben is ha egy akna az embert a levegőbe röpíti, a legtrikább esetben kapni tőle igazolványt, amely mint egy utlevél, a nemzetiségét felmutatná. Emellett meg a mi aknáink oly komiszak voltak, hogy fel se tételezték volna róluk, hogy német akna lehetnek. De ha csak békák voltak is, egy kereskedelmi hajót, biztos vagyok benne mégis csak elsüllyesztettek volna." (130. o.)

"Végre megadta a hozzájárulást ehhez a taktikához az angol külügyi hivatal és az Egyesült-Államok annyi ezer aknát küldtek, oly örületes mennyiséget helyeztek el hogy még most is halásszuk őket." (130. o.)

Butorozott szobát

keresek június 1-re.

Cim a kiadóban. 1003

Üzlet-eladás.

Oroszlámos község központjában 40 év óta fennálló **korcsmaépület**, mely áll 2 lakó-, 2 ivószobából, 1 táncterem és mellékhelyi ségekből, **üzleti berendezéssel** szabadkézből azonnal eladó. 1002

Bővebb felvilágosítás ugyanott a tulajdonosnál

Cséplőgarnitúrák

Nicholson magánjáró 6 lóerős, MÁV. magánjáró 6 lóerős, Első Magyar huzatos garnitúra 4 lóerős, **eladó**
ZENTAI JÁNOS és FIA cégnél ZENTA.

Gyufa Meszelő
Cukor Kékkő
Zsirszóda Kocsikenőcs
Gyertya Club papir
Gyanta Bicikli gummi
Olaj

kaphatók nagyban és kicsinyben
Zentai János és Tsa Zenta

Telefon 26.

Szántógép

30/30 HP MÁV. gyártmány, két géprendszerű, faszénüzemű szívógázmotoros, billenő ekével, teljesen új állapotban, teljesítőképessége óránként 1 kat. hold, malmok hajtására kiválóan alkalmas, **eladó**.

Bróck Illés és Fiai Kevevára, Kovin (Bánát).

Ház eladás.

Az Aranyeva (Arany János) utca 25. sz. alatti ház szabad kézből eladó.

Cim a kiadóhivatalban. 997

Zongora

Stingl-féle gyártmány, 150 cm. hosszú, legmodernebb kivitelben, alig használt, teljesen kifogástalan állapotban, **eladó**.

Cim a kiadóhivatalban. 995

Knez Pavlova (Kinizsi) utca 1. sz. a. kereskedelmi-, áruforgalmi- és bizományi irodát nyitottam.

Veszek és eladok gazdasági terményeket. Közvetlen házakat, földeket, kocsit, lovat, stb. Bizományba veszek mindenféle árut.

1016

Tisztelettel: Wolf Sándor.

Németvégsor 18. szám alatti

háZ,

mely egy 3 szoba, előszoba, konyha, éléskamra és egy 1 szoba, konyha, éléskamrás lakásból, továbbá sertésöl, tehénistálló és kertből áll, **eladó**. 1012

Gyapjufonoda.

Zentán egy teljesen modern, gőzüzemű **gyapjufonodát** létesítettünk, ahol minden e szakmába vágó munka a legpontosabban készíttetik.

Gyapjut vásárolunk! 923

Gyapjut cserélünk, veszünk és vámra dolgozunk.

Gyapjufonó és feldolgozó iparvállalat Zentán.

Gyártelep: Hauer József-féle cementgyártelep. Telefon 114

Eladók

995

különféle háztartási tárgyak, villanyesilárók, egy garderobeszekrény, egy teljesen új mángorló stb.

Megtekinthetők naponként délután 2-5 óra közt Veresmartiova (Uri) utca 3. sz. alatt.

Ne szégyelje magát, ha nemi beteg, mert az

UROSAL-PILULA

gyorsan és biztosan gyógyítja a fehérfolyást és gonorrhéát. 172

Kapható NIKOLICS Angyal-gyógyszertárban Veliki Becskerek, Zsitni trg (Gabona-tér).

Igen jókarban levő

992

malomalkatrészek eladók

és pedig: egy alig használt daratisztítógép „Reform“ IV. sz. (gabonatisztítógép), három pár malomkő, 42 II., egy malomkőtok teljes felszereléssel stb., a 42 II-es kövekhez, egy emeltyűfarszj fanyugóval, különféle transzmissziók és szjkorongok, egy pár komplett hengerek, Ganz-féle gyártmány, egy alig használt ventilátor. öt különféle hosszúságu szállítócsiga, különféle felvonócsövek és egyéb malomgépalatrészek stb.

Paromlin „Gizella“ Virovitica.

Kistárnok község előljáróságától. 554-1920. szám. 996

Árverési hirdetmény.

Kistárnok község határában gyakorlandó **vadászati jog** az 1883. évi XX. t.-c. 3. §-a értelmében 1920. évi augusztus 1-től 1926. évi július hó 31-ig terjedő és egymásután következő 6 (hat) évre Kistárnok községhezánál 1920. évi június hó 1 en délelőtt 9 órakor tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

Árverési feltételek a jegyzői irodában bár-mikor megtekinthetők.

Kistárnok, 1920. évi május hó 17-én.

Az előljáróság.

Mezőgazdasági gépek!

1000

Több Mc. Cormick kévek ötő, fűkaszálo, továbbá Clayton & Schuttleworth 8 HP cséplőszerelvény elevátorral, teljesen újja javitva, eladó.

Elek Jenő gazdasága Veliki Zsam.

A Torontáli Agrárbank Áruoszálya

1014 azonnali belépésre keres egy

tisztviselőt

Különbejárattal egy vagy két elegánsan berendezett

szobát

1019

keresek.

Cim a kiadóban.

Lapkihordó asszonyt keres

a „Torontál” kiadóhivatala

Megérkezett prima**TÜZIFA**

és hasábos

bognárfa.

Kurländer Imre
Vel. Becskerek